

กลไกการมีส่วนร่วมและมาตรการในการป้องกัน นักสูบบุหรี่ใหม่ในโรงเรียนของรัฐ และโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้

PARTICIPATION MECHANISMS AND MEASURES TO PREVENT NEW SMOKERS IN
PUBLIC SCHOOLS AND PRIVATE SCHOOLS TEACHING ISLAM
IN THE 5 SOUTHERN BORDER PROVINCES

สุไรยา นhire¹, สุรัชย์ ไวยวรรณจิตร^{2*}, รุ่งโรจน์ ชอบหวาน³,
โรฮานีย์ ปูเต๊ะ³ และมูฮัมหมัดราพีร์ มะเก็ง⁴
Suraiya Nire¹, Surachai Vaivanjit^{2*}, Rungroj Chorbwhan³,
Rohani Puteh³ and Muhammadrapee Makeng⁴

¹มหาวิทยาลัยฟาฏอนี, ²โรงเรียนเรีาะห์มานียะห์,

³มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, ⁴นักวิจัยอิสระ

¹Fatoni University, ²Rahmaniyah School,

³Prince of Songkha University Pattani Campus, ⁴Independent researcher

*Corresponding email: suraiya.2f@gmail.com

กลไกการมีส่วนร่วมและมาตรการในการป้องกันนักสูบหน้าใหม่ในโรงเรียนของรัฐ
และโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้
PARTICIPATION MECHANISMS AND MEASURES TO PREVENT NEW SMOKERS IN PUBLIC
SCHOOLS AND PRIVATE SCHOOLS TEACHING ISLAM
IN THE 5 SOUTHERN BORDER PROVINCES

สุไรยา นhire^{1*}, สุรัชย์ ไวยวรรณจิต², รุ่งโรจน์ ขอบหวาน³, โรฮานีย์ ปูเต๊ะ³ และมุฮัมมัดราพีร์ มะเก็ง⁴
Suraiya Nire^{1*}, Surachai Vaivanjit², Rungroj Chorbwhan³, Rohani Puteh³ and Muhammadrapee Makeng⁴

¹มหาวิทยาลัยฟาฏอนี, ²โรงเรียนเรีเราะห์มานียะห์,

³มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, ⁴นักวิจัยอิสระ

¹Fatoni University, ²Rahmaniyah School,

³Prince of Songkha University Pattani Campus, ⁴Independent researcher

*Corresponding email: suraiya.2f@gmail.com

Receives: 9 June 2024, Revised: 9 September 2024, Accepted: 11 September 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากลไกการมีส่วนร่วมและมาตรการในการป้องกันนักสูบหน้าใหม่ในโรงเรียนของรัฐและโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เปรียบเทียบโรงเรียนของรัฐ กับ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ถึงมาตรการในการป้องกันนักสูบหน้าใหม่ มีวิธีการวิจัย โดยการสัมภาษณ์ ผู้ปกครอง นักเรียน โรงเรียน บุคลากรทางการศึกษา ผู้เกี่ยวข้องในชุมชน ตลอดจนผู้นำศาสนา ในพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่โรงเรียนของรัฐ กับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามตั้งอยู่ครอบคลุมผู้มีส่วนได้เสีย

ผลการวิจัย พบว่า ครู ผู้ปกครอง และชุมชน มีความตระหนักต่อปัญหาการป้องกันนักสูบหน้าใหม่ในโรงเรียนอย่างมาก โดยเฉพาะความกังวลของการเป็นนักสูบหน้าใหม่ในประเด็นบุหรี่ปัฟฟ้า โรงเรียนมีกลไกในการป้องกันนักสูบหน้าใหม่อยู่บ้างแล้วแต่อาจจะยังไม่เข้มงวดเท่าที่ควร เช่น ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ระบบ Student Care ส่วนชุมชนอาจมีบางชุมชนรณรงค์ผ่านคุตบะฮ์ (ละหมาดใหญ่ประจำสัปดาห์ของมุสลิมคือละหมาดวันศุกร์) เป็นต้น ส่วนกลไกสนับสนุนทางสังคมที่มีส่วนช่วยส่งเสริมการป้องกันนักสูบหน้าใหม่ในโรงเรียนของรัฐและโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า บ้าน (ครอบครัว/ผู้ปกครอง) โรงเรียน และชุมชน ยังคงเป็นปัจจัยสำคัญในการหนุนเสริมการเข้าไปกลายเป็นักสูบหน้าใหม่ได้หากร่วมมือกันอย่างจริงจัง

สำหรับประเด็นการเปรียบเทียบโรงเรียนของรัฐ กับ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ถึงมาตรการในการป้องกันนักสูบหน้าใหม่ เพื่อนำไปสู่ข้อเสนอแนะแนวทางในการป้องกันผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนทั้งสองรูปแบบอาจมีมาตรการที่แตกต่างกันออกไป เพียงแต่ในแง่ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามอาจมีตัวเฝ้าระวังเรื่องกรอบหลักธรรมคำสอนทางศาสนาอิสลามเข้ามาเกี่ยวข้องในมาตรการป้องกันนักสูบหน้าใหม่ได้เป็นรูปธรรมมากกว่าโรงเรียนของรัฐ

คำสำคัญ: แรงสนับสนุนทางสังคม, นักสูบหน้าใหม่, การมีส่วนร่วม, จังหวัดชายแดนภาคใต้

Abstract

This research aims to study participation mechanisms and measures to prevent new smokers in public schools and private Islamic schools. Compare public schools and private Islamic schools. In the area of 5 southern border provinces, measures have been taken to prevent new smokers. There is a research method. By interviewing parents, students, schools, and educational personnel. People involved in the community as well as religious leaders in the five southern border provinces at public school with private Islamic schools covering all stakeholders.

The results of the research found that teachers, parents, and communities are highly aware of the problem of preventing new smokers in schools. Especially the concern of being a new smoker in the issue of e-cigarettes. Schools have some mechanisms in place to prevent new smokers, but they may not be as strict as they should be, such as the Student Care system. As for the community, some communities may campaign through Khutbah. (The main weekly prayer of Muslims is Friday prayers) etc. As for social support mechanisms that help promote the prevention of new smokers in public schools and private Islamic schools, The results of the study indicate that home (family/parents), school, and community are still important factors in promoting new smokers to become smokers if they work together.

For the point Comparison of public schools and private Islamic schools in the five southern border provinces regarding measures to prevent new smokers. To lead to recommendations for prevention guidelines The research results found that Both types of schools may have different measures. Only in terms of private Islamic schools, they may have more concrete frameworks related to Islamic teachings to be involved in measures to prevent new smokers than public schools.

Keywords: Social Support, New Smokers, Participation, Southern Border Provinces

บทนำ

การดำเนินงานควบคุมยาสูบของประเทศไทย ได้รับการยอมรับจากทั่วโลกโดยเฉพาะกฎหมายเพื่อการควบคุมยาสูบ ซึ่งทั่วโลกยกย่องประเทศไทยว่ามีกฎหมายที่ดีที่สุด แต่ยังมีผู้สูบบุหรี่รายใหม่หรือนักสูบบุหรี่ใหม่เกิดขึ้นอยู่เสมอ โดยเฉพาะนักสูบบุหรี่ใหม่ที่เป็นเยาวชน จากการสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่ ในปี 2560 พบว่า ประชากรไทยเริ่มสูบบุหรี่เมื่ออายุ 18 – 19 ปี และมีอายุเฉลี่ยที่เริ่มสูบบุหรี่ คือ 16 ปี การเกิดนักสูบบุหรี่ใหม่ที่เป็นเยาวชนมีหลายสาเหตุ กล่าวคือ ตนเอง เพื่อน ครอบครัวและ สิ่งแวดล้อม (จิรภัทร์ รัตนขมภู และณรงค์ศักดิ์ หนูสอน, 2563)

เมื่อพิจารณาถึงการบริโภคยาสูบ หรือบุหรี่ ของคนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ชี้ให้เห็นว่า จากอัตราการสูบบุหรี่ในชายอายุ 15 ปี ขึ้นไปในภาคใต้สูงกว่าภาคอื่น ๆ และสูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ และที่ชัดเจนกว่านั้นพบว่าอัตราการสูบบุหรี่ในจังหวัดสตูล ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส (ซึ่งประชากรส่วนใหญ่เป็นมุสลิม) อยู่ระหว่างร้อยละ 47-53 สูงกว่าค่าเฉลี่ยของภาคใต้ซึ่งอยู่ที่ ร้อยละ 44 และในช่วง 7 ปี (2544 – 2550) พบว่า ประชากรไทยมีอายุเฉลี่ยที่เริ่มสูบบุหรี่ประมาณ 18 ปี ซึ่งอยู่ในช่วงวัยรุ่น จากวัฒนธรรมไทยที่ไม่เห็นด้วยกับการสูบบุหรี่วัยรุ่น และยังพบว่า ภาคใต้ มีอัตราการสูบบุหรี่เป็นประจำสูงสุดติดต่อกันมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ.2547 และมีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น สาเหตุที่ทำให้คนในพื้นที่นิยมบริโภคยาสูบน่าจะเป็นเพราะว่าพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ประกอบด้วยจังหวัด สตูล สงขลา ปัตตานี นราธิวาส และยะลานั้น มีโรงงานที่สามารถผลิตยาสูบได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง “ใบจาก” ซึ่งเป็นยาสูบชนิดหนึ่งที่คนในพื้นที่จะนิยมเป็นพิเศษ ไม่ว่าจะเป็นวัยเด็ก วัยรุ่น หรือวัยทั่วไป เนื่องจากว่ายาสูบชนิดนี้มีราคาถูก หาซื้อได้ง่าย และสามารถใช้ได้นาน ราคาประมาณชุดละ 6 บาท นอกจากนี้พื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ยังติดกับชายแดนเพื่อนบ้านที่มีวัฒนธรรมที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งน่าจะเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้คนในพื้นที่มีสถิติการบริโภคยาสูบมากขึ้นทุกปี และที่สำคัญคนในพื้นที่นิยมใช้ยาสูบเป็นกิจกรรมชีวิตประจำวันเพื่อการผ่อนคลายความเครียดจากการทำงาน ซึ่งเราจะเห็นได้ตามชุมชนต่าง ๆ ชาวบ้านจะมาพักผ่อนกันที่ร้านน้ำชาเพื่อพบปะกัน โดยสิ่งที่ขาดไม่ได้ของการดื่มชาชาวนั้นคือ การสูบบุหรี่ ปัจจุบันโรงผลิตยาสูบมีอยู่ทั่ว 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ อันเนื่องจากการบริโภคยาสูบมีการเพิ่มความต้องการ ซึ่งไม่เพียงแต่คนพื้นที่ อย่างเดียวแต่รวมถึงคนในพื้นที่อื่น ๆ ด้วย ทำให้สินค้ายาสูบที่ผลิตออกมาจะถูกส่งให้ลูกค้าต่างจังหวัด โดยเฉพาะจังหวัดภาคใต้ตอนบน เช่น นครศรีธรรมราช ตรัง พังงา กระบี่ ตลอดจนภาคอื่น ๆ อีกด้วย (สุบันโณ จินารงค์ และอับดุลรอฮ์มาน จะปะกียา, 2557)

ต้องยอมรับว่าปัญหายาสูบหรือบุหรี่ เป็นสารเสพติดชนิดหนึ่งที่เกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ อย่างรุนแรงต่อเด็กและเยาวชนไทยในปัจจุบันนี้ นอกจากเกิดจากตัวของเด็กและเยาวชนเองแล้ว ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมก็มีส่วนอย่างมากที่เอื้อต่อเด็กและเยาวชนตกเป็นเหยื่อของยาสูบ หรือบุหรี่ ในขณะที่เด็ก และเยาวชนเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงของร่างกายจิตใจอารมณ์ซึ่งส่งผลไปสู่การปฏิบัติตัว การแสดงออกหรือพฤติกรรม วัยรุ่นมีความรู้สึกนึกคิดเป็นของตัวเอง สนใจสิ่งแปลกใหม่มีความอยากรู้อยากเห็นชอบทำทาทายกล้าแสดงออกต้องการความเป็นอิสระจากพ่อแม่ให้ความสำคัญกับเพื่อนมากต้องการให้สังคมยอมรับชอบอยู่รวมกันเป็นกลุ่มและชอบทำตามเพื่อนจึงมีโอกาสถูกชักชวนจากสิ่งแวดล้อม เข้าไปอยู่ในวงของนักสูบบุหรี่ใหม่ ประกอบกับสาเหตุที่เด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมเช่นนั้นส่วนหนึ่งมาจากเด็กและเยาวชนขาดการเอาใจใส่ การดูแล การให้คำปรึกษา การตักเตือน และการช่วยเหลือด้านอื่น ๆ จากสังคม โดยเฉพาะสถาบันครอบครัว โรงเรียน และชุมชน ที่มีบทบาทสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลง และการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กและเยาวชน

ดังที่กล่าวมาข้างต้น คณะผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญที่ทุกฝ่ายควรตระหนักในการวิเคราะห์ถึงโจทย์ของการสนับสนุนทางสังคม (Social Support) ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญอย่างมากที่สังคมควรตระหนักและให้ความสำคัญเพื่อให้เยาวชนได้มีการปรับตัวกับการเผชิญกับสิ่งใหม่ต่อสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคมปัจจุบัน การสนับสนุนทางสังคม (Social Support) สามารถที่จะทำให้อุปสรรคและเยาวชนพร้อมที่จะรับมือกับสิ่งต่าง ๆ และก้าวเดินต่อไปได้อย่างมั่นใจ และเป็นทรัพยากรที่มีคุณภาพของประเทศในอนาคต ปัจจุบันทฤษฎีแรงสนับสนุนทางสังคม (Social Support) ได้รับความสนใจจากสังคมแต่ยังคงถูกหยิบยกใช้ในการศึกษาทางด้านสุขภาพเท่านั้น ทั้งที่การสนับสนุนทางสังคม (Social Support) จะมีความแตกต่างกันไปที่สามารถนำไปปรับใช้กับการดำเนินงานด้านอื่น ๆ เพราะโดยทั่วไปความหมายของการสนับสนุนทางสังคม (Social Support) ไม่ได้จำกัดเฉพาะด้านสุขภาพอย่างเดียว แต่โดยความหมายกว้าง ๆ แล้ว หมายถึงการช่วยเหลือเกื้อกูลถึงผู้ให้การสนับสนุนได้ให้แก่ผู้รับแรงสนับสนุน ซึ่งแนวคิดนี้มีความสำคัญต่อเยาวชนเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงของพัฒนาการในทุกด้าน และเป็นวัยที่ควรได้รับการเอาใจใส่ดูแล ให้ความสนใจเป็นพิเศษ การได้รับการสนับสนุนทางอารมณ์ ทางวัตถุ และทางด้านข้อมูลข่าวสาร ดังนั้น แรงสนับสนุนทางสังคม (Social Support) น่าจะเป็นอีกหนึ่งตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่เยาวชนต่อการเป็นนักสืบหน้าใหม่ หากได้รับการสนับสนุนจากครอบครัว โรงเรียน ชุมชน อันส่งผลต่อแนวทางการควบคุมนักสืบหน้าใหม่ไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนของรัฐหรือโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ด้วยเหตุปัจจัยที่มาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวเพื่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การลดนักสืบหน้าใหม่ในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษากลไกการมีส่วนร่วมและมาตรการในการป้องกันนักสืบหน้าใหม่ในโรงเรียนของรัฐและโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม
2. เพื่อเปรียบเทียบโรงเรียนของรัฐ กับ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ถึงมาตรการในการป้องกันนักสืบหน้าใหม่

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา คือ ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทักษะและความตระหนักของครู ผู้ปกครองและชุมชน ต่อปัญหาการป้องกันนักสืบหน้าใหม่ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการในกลไกการมีส่วนร่วมและมาตรการในการป้องกันนักสืบหน้าใหม่วิเคราะห์แรงสนับสนุนทางสังคม (Social Support) ที่มีส่วนช่วยส่งเสริมการป้องกันนักสืบหน้าใหม่ โดยเปรียบเทียบโรงเรียนของรัฐ กับ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ถึงมาตรการในการป้องกันนักสืบหน้าใหม่

ขอบเขตด้านประชากร คือ ผู้ปกครอง นักเรียน โรงเรียน บุคลากรทางการศึกษา ผู้เกี่ยวข้องในชุมชน ตลอดจนผู้นำศาสนา ในพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่โรงเรียนของรัฐ กับ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ตั้งอยู่ครอบคลุมผู้มีส่วนได้เสีย โดยมีการกำหนดผู้ให้ข้อมูลในแต่ละพื้นที่ และโรงเรียนซึ่งครอบคลุมตัวแทนที่เป็นผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียน บุคลากรทางการศึกษา ผู้ที่เกี่ยวข้องในชุมชน และผู้นำศาสนาดังต่อไปนี้

ตัวแทนผู้ให้ข้อมูล

จังหวัด	จำนวนผู้ให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ กับโรงเรียนรัฐ	จำนวนผู้ให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ กับโรงเรียนเอกชน	รวม (คน)
ปัตตานี	12	12	24
ยะลา	12	12	24
นราธิวาส	12	12	24
สงขลา	12	12	24
สตูล	12	12	24
รวม	60	60	120

ขอบเขตด้านพื้นที่ คือ โรงเรียนในเขตพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วย จังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส สงขลา และสตูล โดยมีการคัดเลือกโรงเรียนที่เป็นขนาดใหญ่ของแต่ละจังหวัด ทั้งโรงเรียนรัฐ และโรงเรียนเอกชน เนื่องจากโรงเรียนขนาดใหญ่มีความหลากหลายของนักเรียน และครอบคลุมเด็กเรียนทั้งที่มาจากในเมือง และชนบท

ตัวแทนโรงเรียน

จังหวัด	โรงเรียนรัฐ	โรงเรียนเอกชน	รวม
ปัตตานี	1	1	2
ยะลา	1	1	2
นราธิวาส	1	1	2
สงขลา	1	1	2
สตูล	1	1	2
รวม	5	5	10

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ เน้นการสัมภาษณ์ กับ ผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้ที่มีหน้าที่ในการวางนโยบายและแผนในการดำเนินงานในสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง นักเรียน ตัวแทนผู้นำชุมชน ตัวแทนเยาวชน นักวิชาการ ตลอดจนผู้นำศาสนา ในพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. เก็บข้อมูลจากเอกสาร (Document) คือ เก็บข้อมูลเกี่ยวกับ แรงสนับสนุนทางสังคม และกลไกการมีส่วนร่วมและมาตรการในการป้องกันนักสู้หน้าใหม่

2. การสัมภาษณ์ (Interview) คือ ทำการเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ โดยสัมภาษณ์ผู้ที่มีหน้าที่ในการวางนโยบายและแผนในการดำเนินงานในสถานศึกษา ประกอบด้วย บุคลากรครูผู้รับผิดชอบ (2 คน) ผู้ปกครอง (4 คน) นักเรียน (10 คน) ตัวแทนผู้นำชุมชน (2 คน) ตัวแทนเยาวชน (2 คน) นักวิชาการ (2 คน) ผู้นำศาสนา (2 คน) ในพื้นที่

5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ พื้นที่ละ 24 คน ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย รวม 120 คน โดยเลือกจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงเป็นหลัก

3. สนทนากลุ่ม (focus group) คือ ทำการเก็บข้อมูลด้วยสนทนากลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา ตัวแทนผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง นักวิชาการ ตลอดจนผู้นำศาสนา จำนวน 1 ครั้ง ในพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้

4. วิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) คณะผู้วิจัยจะเข้าไปสังเกตการณ์พร้อมกับมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน หรือ ชุมชนที่มีการรณรงค์ในประเด็นเกี่ยวกับการวิจัย เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างคุ้นเคย และคุ้นชิน เพื่อทำให้สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้อย่างแม่นยำมากขึ้น และนำไปประกอบการประเมินและเขียนรายงานการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง (Structure Interview Form)
2. แบบบันทึกภาคสนาม (field Note Form)
3. แบบสังเกต (Observing Form)

การหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยจะทำการศึกษานำร่อง (Pilot Study) เพื่อตรวจสอบความเป็นไปได้ และปัญหาที่คาดว่าจะพบในการทำวิจัยในครั้งนี้ โดยจะเข้าไปสังเกตและสัมภาษณ์กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญในสถานศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เป็นหลัก และควบคู่กับการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีวิเคราะห์คือ การวิเคราะห์ข้อมูลแบบอุปนัย (Analytic Induction) ทำได้โดยการตีความและสร้างข้อสรุปจากข้อมูลต่าง ๆ ที่รวบรวมมาได้ในสนามวิจัย เมื่อผู้วิจัยได้ข้อมูลมาก็นำมาวิเคราะห์ มองหาความหมาย ความคล้ายคลึง ความแตกต่าง อาจจะเป็นรูปแบบซึ่งเป็นข้อสมมติฐานชั่วคราวย่อย ๆ หลายสมมติฐาน ซึ่งวิธีการหลักที่ใช้ในการวิเคราะห์ ผู้วิจัยได้ศึกษาวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพของสฤงศ์ จันทวานิช (2548, น.10) และจากนั้นจะเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทดสอบคำถามการวิจัยจนสามารถหาหลักฐานยืนยันได้ชัดเจนจากข้อสรุปย่อย ๆ ไปสู่สรุปใหญ่ไปเรื่อย ๆ โดยจำแนกข้อมูลตามความเหมาะสมของข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการทบทวนข้อมูลที่ได้จากเอกสารและข้อมูลภาคสนาม ตรวจสอบข้อมูลซ้ำหลายครั้ง จากนั้นทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยการตีความเนื้อหาข้อมูล เพื่อมาจัดกลุ่มของข้อมูลและนำมาเชื่อมโยงแนวคิดทฤษฎีที่ศึกษาเพื่อที่จะได้รับความถูกต้องของข้อมูลมากที่สุด อีกทั้งมีการตรวจสอบจากผลวิเคราะห์ข้อมูลเป็นการกลับไปตรวจสอบข้อมูลกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลและผู้ที่เกี่ยวข้อง ว่าผู้วิจัยตีความถูกต้องหรือไม่อย่างไร โดยผู้วิจัยจะใช้วิธีการแลกเปลี่ยนข้อมูลกับผู้ให้ข้อมูลหรือผู้ที่เกี่ยวข้องโดยการนำเสนอข้อมูลที่รวบรวมได้ให้ฟัง เพื่อเป็นการตรวจสอบความเข้าใจระหว่างผู้วิจัยเองและผู้ให้ข้อมูลให้ตรงกัน

ผลการวิจัย

กลไกการทำงานร่วมกันระหว่างครู ผู้ปกครอง และชุมชนเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเติบโตและพัฒนาของเยาวชนในทางที่ดีที่สุด ข้อคิดของการมีส่วนร่วมในการป้องกันเหล่านี้นี้ช่วยสร้างภูมิคุ้มกันต้านทานต่อพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการใช้ยาเสพติดและการสูบบุหรี่ในเยาวชนได้อย่างมีประสิทธิภาพในทางที่มีประสิทธิภาพ การร่วมมือกันของทุกฝ่ายเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนและมีผลกระทบต่องานสังคมเช่นนี้ การสร้างสภาพแวดล้อมที่รอบคอบและสนับสนุนการพัฒนาของเยาวชนเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องได้รับการพิจารณาอย่างสม่ำเสมอ โดยการสร้างความเข้าใจและการร่วมมือกันอย่างต่อเนื่องจากครู ผู้ปกครอง และชุมชนจะช่วยให้เยาวชนมีโอกาสดีในการเติบโตและเป็นผู้ใหญ่ในอนาคตได้อย่างเหมาะสมและสมดุล

มาตรการในการป้องกันนักสูบหน้าใหม่

มาตรการที่สำคัญในการป้องกันนักสูบหน้าใหม่ของโรงเรียนประกอบด้วย 4 มาตรการ ดังนี้ 1. การส่งเสริมองค์ความรู้ให้แก่นักเรียน 2. การออกกฎระเบียบเพื่อควบคุมพฤติกรรมของนักเรียน 3. การส่งเสริมองค์ความรู้ให้แก่นักเรียนผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน 4. การสร้างเครือข่ายของนักเรียนในโรงเรียนในรูปแบบของชมรมเพื่อเป็นระบบการดูแลซึ่งกันและกันของนักเรียนเอง ส่วนมาตรการที่สำคัญในการป้องกันนักสูบหน้าใหม่ของสถาบันครอบครัวมีดังนี้: ผู้ปกครองต้องปรับเปลี่ยนทัศนคติในทางที่ดีต่อนักเรียน และมีมาตรการให้การดูแลนักเรียนให้มากขึ้น ในขณะเดียวกัน ชุมชนต้องมีการสอดส่องดูแลด้วยมาตรการต่าง ๆ ในการควบคุมพฤติกรรมอย่างเข้มงวด และมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันนักสูบหน้าใหม่ด้วย

กลไกภายในกับการมีส่วนร่วมในการป้องกันนักสูบหน้าใหม่

กลไกภายในโรงเรียนที่ครอบคลุมในเรื่องของกฎระเบียบ การปลูกฝังการเรียนทางศาสนา และผลการศึกษาพบว่า กลไกทางศาสนาเป็นส่วนสำคัญในการป้องกันนักสูบหน้าใหม่ในโรงเรียน โดยการให้นักเรียนอยู่ในขอบเขตของศาสนาช่วยเสริมเติมการป้องกัน โดยตัวอย่างเช่น การควบคุมการละหมาดสำหรับนักเรียนมุสลิมเพื่อช่วยขัดเกลาลัทธิ การให้นักเรียนไทยพุทธเข้าวัดเพื่อรับรู้ถึงศาสนาและการรักษาตัวเอง และการสร้างกิจกรรมเกี่ยวกับศาสนาเพื่อให้นักเรียนเข้าใจถึงการสูบบุหรี่เป็นสิ่งที่ไม่ดี โดยกระบวนการทางศาสนาสามารถทำผ่านการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับศาสนาและการให้ความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมที่เป็นอันตราย เช่น กิจกรรมการเผยแพร่ความสำคัญของเยาวชนและการกำลังใจให้เยาวชนเข้าใจผลกระทบของการสูบบุหรี่ เรายังควรใช้กลไกการเข้าถึงตัวนักเรียนเพื่อรับแรงในการรับรู้ปัญหาและการแก้ไขปัญหาของนักเรียนอย่างเหมาะสมในขณะที่พวกเขายังเริ่มมีปัญหานักเรียนจึงมีโอกาสนในการพัฒนาและป้องกันปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพในอนาคต

กลไกสนับสนุนทางสังคม (ครู ผู้ปกครอง เพื่อนและชุมชน)

การวิเคราะห์แรงสนับสนุนทางสังคมต่อการป้องกันนักสูบหน้าใหม่ในโรงเรียน พบว่าบทบาทของบุคคลใกล้ชิดกับนักเรียนมีความสำคัญมาก โดยมีการสำรวจพบว่าครู ผู้ปกครอง และชุมชนมีบทบาทในการสนับสนุนหรือสร้างอุปสรรคต่อปัญหาการสูบบุหรี่ของนักเรียนในโรงเรียน นั่นเป็นเพราะอาจมีความกังวลหรือกลัวที่จะถูกจับเป็นผู้เกี่ยวข้องกับสิ่งเสพติด การเลือกเพื่อนที่ดีมีความสำคัญมาก โดยเฉพาะเมื่อเพื่อนสามารถมีอิทธิพลที่ใหญ่ต่อนักเรียนในการพาไปสู่ทางที่ดีหรือทางที่ไม่ดี การมีส่วนร่วมจากครูในการช่วยเหลือนักเรียนเมื่อพบปัญหาหรือละเลยมีความสำคัญอย่างมาก เนื่องจากนักเรียนจะเคารพความเป็นครูและตอบสนองต่อการเตือนหรือตักเตือน

จากครูเมื่อพบว่ามี การสูบบุหรี่หรือพฤติกรรมไม่เหมาะสม ในทางกลับกัน ครูจะต้องเป็นแบบอย่างให้กับนักเรียน และส่งเสริมให้เห็นถึงผลกระทบของการสูบบุหรี่ไฟฟ้า ส่วนผู้ปกครองมีบทบาทในการสนับสนุนและแสดงความรัก ต่อลูกของตน และให้คำแนะนำเพื่อให้ลูกได้ทำความเข้าใจถึงผลของการสูบบุหรี่ไฟฟ้าและการเลือกเพื่อนที่ เหมาะสม สุดท้าย ชุมชนมีบทบาทในการสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและให้การสนับสนุนแก่เยาวชนทั้งใน ด้านบวกและด้านลบ เพื่อลดปัญหาการสูบบุหรี่ในวัยเยาว์ให้มีผลลัพธ์ที่ดีในระยะยาว ทั้งนี้การมีส่วนร่วมจาก ทุกฝ่ายจะเป็นปัจจัยสำคัญในการเสริมสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีและการป้องกันนักสูบหน้าใหม่ในโรงเรียนได้ อย่างเหมาะสมและครอบคลุม

ผลการเปรียบเทียบโรงเรียนของรัฐ กับ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

การเปรียบเทียบมาตรการในการป้องกันนักสูบหน้าใหม่ระหว่างโรงเรียนรัฐและเอกชนสอนศาสนา พบว่า ทั้งสอง มีความตั้งใจให้นักเรียนปลอดจากอภัยมุขอย่างสมบูรณ์ แต่การนำมาตราการนี้ไปปฏิบัติขึ้นอยู่กับนโยบาย และมาตรการของแต่ละโรงเรียน

โรงเรียนรัฐบาลอาจมีความไม่ต่อเนื่องในการดำเนินการเนื่องจากการสลับผู้บริหารบ่อยครั้ง ซึ่งอาจทำให้มี แนวคิดที่แตกต่างกันของผู้บริหาร อย่างไรก็ตามมีมาตรการในการป้องกันนักเรียนอยู่แล้ว แม้บางครั้งอาจไม่ได้เน้น เรื่องบุหรี่ไฟฟ้าอย่างมาก

โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมีมาตรการที่ชัดเจนและเข้มงวดกว่า โดยมุ่งหวังให้นักเรียนปลอดจาก อภัยมุขอย่างเต็มที่ การนำหลักศาสนาเข้ามาช่วยในการสอนและมีกฎเข้มงวดชัดเจน เนื่องจากทุกโรงเรียนมุ่งหวัง ให้นักเรียนปลอดจากอภัยมุขทั้งหมด

ดังนั้นผู้บริหาร ครู นักเรียน และผู้ปกครองควรให้ความสำคัญในเรื่องนี้เท่า ๆ กัน เพื่อให้ระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในทางกลับกัน นักเรียนก็ต้องเข้าใจและปฏิบัติตามมาตรการที่โรงเรียน กำหนดอย่างเคร่งครัด เพราะไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนรัฐบาลหรือโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม มีมาตรการใน การป้องกันนักเรียนอยู่แล้วให้ดีแล้ววันนี้ สำคัญที่นักเรียนจะนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์จริง ๆ โดยไม่ต้องมีความ ผิดหวังใด ๆ ในมาตรการที่โรงเรียนกำหนดให้

อภิปรายผลการวิจัย

มาตรการในการป้องกันนักสูบหน้าใหม่

งานวิจัยของ มหุร พูลสวัสดิ์ และคณะ (2555) ชี้ให้เห็นว่า ควรให้ความสำคัญในการป้องกันการเฝ้าระวัง แก้ไขปัญหาพฤติกรรม และยาเสพติด โดยความร่วมมือของภาคี 4 ฝ่าย ได้แก่ นักเรียน ผู้ปกครอง ครูที่ปรึกษา และคนใกล้ชิด พร้อมทั้งต้องให้ความสำคัญกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เป็นระบบ และผลจากงานวิจัย ดังกล่าว ยังชี้ให้เห็นว่ามาตรการที่มีส่วนสำคัญในการป้องกันนักสูบหน้าใหม่ของโรงเรียน มี 4 มาตรการด้วยกันคือ 1. การส่งเสริมองค์ความรู้ให้แก่ นักเรียนด้วยการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนของโรงเรียนให้สอดคล้องกับ สถานการณ์ปัจจุบัน 2. การออกกฎระเบียบเพื่อควบคุมพฤติกรรมของนักเรียน 3. การส่งเสริมองค์ความรู้ให้แก่ นักเรียนผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน และ 4. การสร้างเครือข่ายของนักเรียนในโรงเรียนในรูปแบบของชมรม เพื่อเป็นระบบการดูแลซึ่งกันและกันของนักเรียนเอง

กลไกภายในกับการมีส่วนร่วมในการป้องกันนักสูบหน้าใหม่

นอกจากนี้ควรมีการสร้างกลไกทางศาสนา ซึ่งถือเป็นอีกหนึ่งกลไกที่สามารถช่วยเติมเต็มในการการป้องกันนักสูบหน้าใหม่ เพราะการให้นักเรียนอยู่ในขอบเขตเรื่องของศาสนา พยายามให้อยู่บนหลักศาสนาให้มากที่สุด ควบคุมการละเมิดสำหรับนักเรียนมุสลิม เนื่องจากการละเมิดนั้นสามารถช่วยขัดเกลาจิตใจ ในส่วนของนักเรียนไทยพุทธอาจจะให้เข้าวัด ทำบุญตามประเพณีที่ตนเองนับถือ เพราะอย่างน้อยก็ทำให้รักตัวเอง ซึ่งกระบวนการที่จะให้นักเรียนได้ซึมซับองค์ความรู้ของศาสนาอาจจะทำในลักษณะของการสร้างกิจกรรมเกี่ยวกับการป้องกันชุมชนจึงมีความจำเป็นในการช่วยสอดส่องดูแล ให้โอกาสเด็กและเยาวชนโดยเฉพาะ ในเรื่องกิจกรรมทางศาสนาในชุมชน ซึ่งจะช่วยให้เข้าถึงตัวนักเรียน ดังนั้นผู้นำชุมชน ประกอบด้วย ผู้นำท้องที่ ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำศาสนา และผู้นำธรรมชาติ มีบทบาทหน้าที่ในการคุ้มครองส่งเสริมสิทธิของวัยรุ่น ต้องมีส่วนในการจัดบริการที่ช่วยให้เด็กและเยาวชนมีกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการที่เหมาะสม ร่วมแก้ไขและช่วยหาทางออกให้แก่เด็กและเยาวชน ทั้งนี้เพื่อให้เด็กและเยาวชน โตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพในวันข้างหน้า (House, 1981) อีกทั้งทางโรงเรียนต้องพยายามเข้าถึงทุกส่วนของนักเรียนให้ได้ ไม่ว่าจะตอนที่นักเรียนมีปัญหาหรือไม่มีปัญหา โดยเฉพาะกลุ่มเปราะบางที่ต้องรีบเร่ง ชักถามปัญหาของนักเรียน เพื่อแก้ปัญหาได้ตรงจุด

กลไกสนับสนุนทางสังคม (ครู ผู้ปกครอง เพื่อนและชุมชน)

ความเป็นครู ผู้ปกครอง และชุมชน มีส่วนสำคัญต่อปัญหาการป้องกันนักสูบหน้าใหม่ในโรงเรียน เนื่องจากนักเรียนมีความเกรงกลัว และเกรงใจสำหรับบุคคลที่มีส่วนที่เกี่ยวข้องกับบุหรี่ยาสูบ ซึ่งครูมีส่วนอย่างมากต่อแรงสนับสนุนทางสังคมในลักษณะทางการสำหรับนักเรียน เพราะนักเรียนจะมีความเคารพในความเป็นครู เวลาครูตักเตือนหรือพบนักเรียนสูบบุหรี่ หรือทำผิดอย่างอื่น นักเรียนจะมีความละอายใจ รู้สึกผิดต่อครู ดังนั้นนั้นแรงสนับสนุนของครูจึงเป็นส่วนสำคัญ ที่จะส่งผลให้นักเรียนออกห่างจากสิ่งเสพติดที่ผิดหลักศาสนาอิสลาม ส่วนผู้ปกครอง จัดได้ว่าเป็นผู้หนุนเสริมสำคัญด้านการสร้างความรัก ความคาดหวังกับนักเรียน ดังนั้นต้องพยายามให้การสนับสนุนเชิงบวกกับลูกของตนเอง โดยเฉพาะการป้องกันปัญหายาสูบไฟฟ้าที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน สอดคล้องกับซอฟียะห์ นิมะ และ ซอฟียะห์ นิมะ และ อัสฮา อุดุลร่อหมาน (2562) ที่ศึกษาเรื่องรูปแบบการป้องกันและควบคุมยาสูบในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในอำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส ซึ่งให้เห็นว่า รูปแบบการดำเนินงานเพื่อการควบคุมป้องกันยาสูบในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาที่สำคัญ ต้องเป็นการบูรณาการความร่วมมือของกลไกหลัก 4 ระดับ คือ ระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชน และโรงเรียน อย่างไรก็ตาม จำเป็นต้องมีการศึกษาประเมินติดตามรูปแบบดังกล่าวทั้งในด้านผลลัพธ์และผลกระทบต่อการควบคุมยาสูบในระยะยาวต่อไป

ในขณะที่เพื่อนถือเป็นบุคคลที่ใกล้ชิด และมีอิทธิพลสูง ต่อการผลักดันให้เยาวชนรุ่นใหม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด การตามเพื่อนที่เหลวไหล มักจะเริ่มจากการไม่ค่อยฟังพ่อแม่ เริ่มมีพฤติกรรมก้าวร้าว เพราะความเป็นเพื่อนในช่วงวันเรียน มักจะมองว่า เพื่อนคือโลกทั้งใบของเขา คำว่าเพื่อนจึงมีความสำคัญ ยิ่งในช่วงที่ต้องพึ่งพาอาศัยเพื่อน ไม่ว่าจะเรื่องเรียน เรื่องเที่ยว ต้องมีเพื่อนอยู่เสมอ สอดคล้องกับ (Cho, Shin, & Moon, 2011, pp.542-543) ได้ศึกษาแหล่งข้อมูลและปัจจัยที่มีผลต่อการใช้บุหรี่ยาสูบในกลุ่ม นักเรียนเกาหลี จำนวน 400 คน โดยพบว่าแหล่งข้อมูลมาจากอินเทอร์เน็ต ร้อยละ 46.4 จากเพื่อน ร้อยละ 27.9 โดยบุคคลที่มีอิทธิพลมากที่สุดคือเพื่อนเป็นแรงกดดันและปัจจัยสำคัญที่ทำให้วัยรุ่นเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ยาสูบ เช่นเดียวกับชุมชนเพราะ

หากเจอสังคมที่มั่วสุมก็ยากที่จะหลีกเลี่ยงได้ ยิ่งชุมชนที่มีผู้ใหญ่เขาไปยุ่งเกี่ยวกับสารเสพติดต่าง ๆ ซึ่งยากในการดูแล แต่หากอยู่ในชุมชนที่ทุกคนร่วมด้วยช่วยกันดูแลลูกหลานของตัวเองให้ดี ปัญหาหนักสูบน้ำหนักก็ลดลง การมอบหมายให้โรงเรียนจัดการฝ่ายเดียวคงไม่เพียงพอ เพราะเมื่อกลับเข้ามาในชุมชนอาจจะมีการสูบบุหรี่เหมือนเดิมได้ กลไกการมีส่วนร่วมโดยเริ่มต้นจากสถาบันครอบครัว บ้าน โรงเรียน และมีสยิด/ชุมชน จึงมีส่วนสำคัญในการดูแลเด็กนักเรียนทั้งในระบบ และนอกระบบการศึกษา เพราะเรื่องการสูบบุหรี่เป็นเรื่องเล็กน้อยมากสำหรับคนในชุมชน และไม่ก่อให้เกิดความสำคัญมากนัก

การเปรียบเทียบโรงเรียนระหว่างรัฐกับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

การเปรียบเทียบถึงมาตรการในการป้องกันนักสูบน้ำหนักทั้งโรงเรียนรัฐ และเอกชนสอนศาสนาหวังให้นักเรียนของตนเองปลอดภัยจากอบายมุขทั้งปวง แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับนโยบายและมาตรการของแต่ละโรงเรียนที่จะนำมาพัฒนาต่อยอดกันในรูปแบบไหน แต่ปัญหาของโรงเรียนรัฐบาลคือจะสลับสับเปลี่ยนผู้บริหารอยู่บ่อย ทำให้การดำเนินการอาจจะไม่ต่อเนื่อง เพราะแนวคิดของผู้บริหารแต่ละท่านที่มาดำรงตำแหน่งอาจจะไม่คล้อยตามทั้งหมด ทั้งนี้ไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนรัฐบาลหรือโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาแล้วมีมาตรการในการป้องกันนักเรียนของโรงเรียนอยู่ที่ว่านักเรียนจะเอามาใช้หรือไม่ มาตรการที่โรงเรียนสร้างมาบางครั้งอาจจะไม่ถูกใจนักเรียนทั้งหมด แต่อย่างน้อยก็สามารถที่เป็นตัวให้นักเรียนเกิดความเกรงกลัวในการทำผิดอยู่บ้าง ยิ่งในโรงเรียนสอนศาสนาอิสลามจะมีกฎที่เข้มแข็ง ชัดเจน เช่น การลงโทษ เป็นต้น ส่วนโรงเรียนรัฐมีการสะท้อนจากบุคคลที่เกี่ยวข้องว่า ครูในโรงเรียนไม่ได้เน้นหนักความสำคัญในเรื่องปัญหาบุหรี่ไฟฟ้ามากนัก ซึ่งอาจจะไปเน้นเรื่องอื่นแทน จะเห็นได้ว่าความตระหนักเกิดจากทัศนคติที่มีต่อสิ่งเร้าอันได้แก่ บุคคล สถานการณ์ กลุ่มสังคม การเรียนรู้ และประสบการณ์ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อความตระหนัก โดยความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และพฤติกรรมเป็นองค์ประกอบที่ก่อให้เกิดความตระหนัก การจะให้บุคคลมีพฤติกรรมในทิศทางที่พึงปรารถนานั้นจำเป็นต้องให้บุคคลเกิดความตระหนักต่อตนเองและสังคม ซึ่งบุคคลจะเกิดความตระหนักได้ก็ต้องมีการรับรู้สิ่งนั้น (Danielsan, Anne G., 2009)

การดำเนินมาตรการป้องกันนักสูบน้ำหนักของโรงเรียนรัฐและเอกชนสอนศาสนาก็มีมาตรการป้องกันนักสูบน้ำหนักในรูปแบบของแต่ละโรงเรียน อย่างโรงเรียนรัฐซึ่งมีนโยบายที่ชัดเจนของการดูแลเด็ก ขณะที่หลักปฏิบัติอาจไม่เข้มข้นมากนัก ส่วนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามก็มีมาตรการของโรงเรียน ซึ่งอาจจะแตกต่างไปกับโรงเรียนรัฐบาล โดยเฉพาะในเรื่องการนำหลักศาสนาเข้ามาช่วยในการสอน และมีกฎที่เข้มแข็ง ชัดเจน เพราะทุกโรงเรียนมุ่งหวังให้นักเรียนของตนเองปลอดภัยจากอบายมุขทั้งปวง ด้วยเหตุนี้ผู้บริหาร ครู นักเรียนและผู้ปกครองต้องให้ความสำคัญในเรื่องนี้เท่า ๆ กันเพื่อให้การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพราะไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนรัฐบาลหรือโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม แล้วมีมาตรการในการป้องกันนักเรียนของโรงเรียนตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของซอพิยะห์ นิมะ และ อัสฮา อุดุลย์รอหมาน (2562) ที่ได้นำเสนอให้เห็นว่า รูปแบบการป้องกันและควบคุมยาสูบในโรงเรียนจำเป็นต้องครอบคลุมในประเด็นของ 1. นโยบายของโรงเรียนและข้อตกลงของชุมชน 2. ระบบการบริหารจัดการ โดยมีคณะทำงานของโรงเรียน 3. การจัดสภาพแวดล้อม การกำหนดพื้นที่ห้ามสูบบุหรี่และการเฝ้าระวัง 4. การสอดแทรกการเรียนการสอนในชั้นเรียนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร 5. บทบาทของแกนนำนักเรียน 6. ชุมชนและเครือข่ายการขับเคลื่อนทางสุขภาพ 7. การสอดส่องดูแลนักเรียนร่วมกันอย่างต่อเนื่อง

องค์ความรู้จากการวิจัยสู่การพัฒนา

งานวิจัยนี้ พบประเด็นที่สำคัญคือ การหวังพึ่งชุมชนต้นแบบในเรื่องการป้องกันน้กสูบน้ำใหม่คงไม่สามารถทำได้ พ่อแม่จึงเป็นที่พึ่งสำคัญสำหรับนักเรียน แม้จะอยู่ในการดูแลของครูในช่วงเวลาของการเรียน แต่การป้องกันปัญหาต่าง ๆ คงหนีไม่พ้นการให้ความใส่ใจจากพ่อแม่เป็นสิ่งสำคัญ ขณะที่เพื่อน และครู คือบุคคลที่นักเรียนมองว่าเป็นบุคคลที่มีอิทธิพลรองจากครอบครัวในการช่วยป้องกันปัญหาน้กสูบน้ำใหม่ ดังนั้น จะเห็นได้ว่าการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวแม้จะเป็นหน่วยสังคมที่เล็กที่สุด แต่มีอิทธิพลยิ่งใหญ่ที่สุดต่อพฤติกรรมของเด็กที่จะตามมาในอนาคต สภาพของครอบครัวและบิดา มารดา จึงถือว่าเป็นสังคมแห่งแรกที่มีอิทธิพลต่อเด็กมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. สถาบันการศึกษาทั้งรัฐและเอกชนควรปรับปรุงมาตรการในการดูแลนักเรียนให้เท่าทันสถานการณ์ปัญหาทางสังคม เช่น การกำหนดมาตรฐานใหม่ในการจัดการปัญหาบุหรี่ไฟฟ้าในสถานศึกษา เพื่อป้องกันการเลียนแบบพฤติกรรมที่ไม่ดีของนักเรียน
2. การสร้างสังคมที่ดีในสถานศึกษามีความสำคัญสำหรับนักเรียน เนื่องจากกระแสสังคมออนไลน์ที่เยาวชนมักเลียนแบบไม่ดีต่อพฤติกรรมและการกระทำของตนเองและครอบครัว จึงจำเป็นต้องสร้างแบบอย่างที่ดีในทั้งโลกแห่งความเป็นจริงและโลกออนไลน์ที่เยาวชนมักเข้าถึงตลอด 24 ชั่วโมง
3. การทำงานกับปัญหาน้กสูบน้ำใหม่ในสถานศึกษาอาจไม่ได้เกิดจากตนเองเสมอไป แต่อาจมาจากแรงกระตุ้นจากสังคม โดยเฉพาะจากครอบครัวและเพื่อน ครูจึงควรเข้าใจภูมิหลังของนักเรียนในสถานศึกษา เพื่อให้เกิดแนวทางในการป้องกันปัญหาต่าง ๆ ได้ทันท่วงที

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบและระบบนิเวศสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ภายใน ครอบครัว สถาบันการศึกษา และชุมชน ที่ส่งผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการป้องกันการเป็นน้กสูบบุหรี่ไฟฟ้าหน้าใหม่ของเยาวชน
2. ควรศึกษาและถอดบทเรียนชุมชนต้นแบบในการทำงานร่วมกันของเครือข่ายชุมชนเข้มแข็งที่มีระบบดูแลการป้องกันการเป็นน้กสูบบุหรี่ไฟฟ้าหน้าใหม่ของเยาวชนอย่างเป็นรูปธรรม

เอกสารอ้างอิง

- จิรภัทร์ รัตนชมภู และณรงค์ศักดิ์ หนูสอน. (2563). การป้องกันนักสูบหน้าใหม่ สังคมไทยต้องเปลี่ยนแปลง. *วารสารวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี อุดรดิต*, 12 (1), 13- 27.
- เชิดพงษ์ งอกनावัง และ ทวีวัฒน์ เหล่าสุวรรณ. (2564). ผลการดำเนินงานตามโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดยาเสพติดและอบายมุขในโรงเรียนแก่งศรีภูมิ อำเภอแก่งศรีภูมิ จังหวัดชัยภูมิ, *วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์*, 6(1), 265-276.
- ซอพิยะห์ นิเม และ อัศฮา อุดุลย์รอหมาน. (2562). รูปแบบการป้องกันและควบคุมยาสูบในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดนราธิวาส. *วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์*.
- มทธร พูลสวัสดิ์ ไมตรี จันทรา และ นพรัตน์ ชัยเรือง. (2555). แนวทางการปฏิบัติที่เป็นเลิศในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดของสถานศึกษา: กรณีศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดพัทลุง. *วารสารนาคบุตรปริทรรศน์โครงการจัดตั้งบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช*, 4(2), 41-57.
- สุบันโย จินารงค์ และ อับดุลรอฮ์มาน จะปะกียา. (2557). การศึกษาบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา อิสลามกับรูปแบบการบริหารจัดการหรือแนวทางการดำเนินงานในโรงเรียนเกี่ยวกับการควบคุมการบริโภคยาสูบกับ นักเรียนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทย. กรุงเทพฯ: ศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ (ศจย.) มหาวิทยาลัยมหิดล.
- Cho, J.H., Shin, E., & Moon, S.S (November 2011). "Electronic-cigarette smoking experience among adolescents". *Journal of Adolescent Health*, 49(5), 542-546.
- Danielsan, Anne G. (2009). School-Related Social Support and Students Perceive Life Satisfaction. *The Journal of Educational Research*, 102(4), 303-308.
- House, J.S. (1981). *Work Stress and Social Support*. Reading, Mass: Addison-Wesley.